

Αριθμός 1641

ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2001
ΜΕΧΡΙ (ΑΡ.2) ΤΟΥ 2007
(Νόμοι 30(Ι) και 122(Ι) του 2001, 139(Ι) του 2002, 10(Ι) και 80(Ι) του 2003,
144(Ι) του 2004, 117(Ι) του 2005 και 9(Ι) και 82(Ι) του 2007)

Απόφαση δυνάμει του άρθρου 10

Ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχονται δυνάμει του άρθρου 10 των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι (Αρ.2) του 2007, (εφεξής καλουμένων ως ο «Νόμος»), εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

Τίτλος: Έκτακτο Σχέδιο Στήριξης της Απασχόλησης με Εξατομικευμένη Κατάρτιση Ανέργων στις Επιχειρήσεις

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ:

Στις 29 Σεπτεμβρίου 2009 κοινοποιήθηκε από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου, ως Αρμόδια Αρχή, στον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων προσχέδιο νέου καθεστώτος ενισχύσεων το οποίο φέρει τον τίτλο «Έκτακτο Σχέδιο Στήριξης της Απασχόλησης με Εξατομικευμένη Κατάρτιση Ανέργων στις Επιχειρήσεις» (εφεξής το «Σχέδιο»).

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΕΝΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ:

(α) Αρμόδια Αρχή

Το Σχέδιο αποτελεί σύμπραξη της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (εφεξής η «ΑνΑΔ»), του Τμήματος Εργασίας, του Κέντρου Παραγωγικότητας Κύπρου και του Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου Κύπρου. Συντονιστής της Σύμπραξης είναι η ΑνΑΔ.

Για αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη εφαρμογή του Σχεδίου η Σύμπραξη θα επιδιώξει ενεργά τη συνεργασία άλλων σχετικών φορέων όπως εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων και επαγγελματικών φορέων.

(β) Στόχοι του κοινοποιηθέντος Σχεδίου:

Το Σχέδιο αποσκοπεί σε ουσιαστική συμβολή στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης στην αγορά εργασίας της Κύπρου μέσω στοχευμένης παροχής κινήτρων σε εργοδότες, με τη μορφή χορηγιών (ενίσχυσης) και καθοδήγησης, για εργοδότηση και εξατομικευμένη κατάρτιση ανέργων ατόμων, σύμφωνα με τις διαπιστωμένες ανάγκες συγκεκριμένων θέσεων εργασίας. Το Σχέδιο επικεντρώνεται στην πλήρωση δηλωμένων κενών θέσεων εργασίας με ανέργους και στην αντικατάσταση με άνεργο δυναμικό από την Κύπρο και άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης του προσωρινά απασχολούμενου αλλοδαπού εργατικού δυναμικού από τρίτες χώρες, με τη λήξη της έγκρισης προς εργοδότες της προσωρινής απασχόλησής του. Προωθεί επίσης την απασχόληση ατόμων που έτυχαν προηγούμενης κατάρτισης μέσω άλλων προγραμμάτων κατάρτισης και δεν κατέστη δυνατή η απασχόλησή τους. Το Σχέδιο δεν προσφέρεται κατά κανόνα για πλήρη κενών θέσεων εργασίας οι οποίες απευθύνονται σε ανέργους αποφοίτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Τα προγράμματα κατάρτισης που επιχορηγούνται μέσω του Σχεδίου καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα εργασιών και θεμάτων σε σχέση με τις υπό πλήρωση θέσεις εργασίας στις επιχειρήσεις/οργανισμούς. Οι γνώσεις και δεξιότητες που παρέχονται μέσω του Σχεδίου δεν αφορούν αποκλειστικά την ενισχυόμενη επιχείρηση/ οργανισμό. Από τους κατάρτιζομένους αποκτώνται προσόντα που είναι μεταβιβάσιμα σε άλλες επιχειρήσεις/ οργανισμούς, στον ίδιο κλάδο ή/ και σε άλλους κλάδους/ τομείς της οικονομίας που διευρύνουν τις προοπτικές ανέλιξης και τον οριζόντια απασχόλησής τους.

Σύμφωνα με το Σχέδιο, για κάθε νεοπροσλαμβανόμενο άνεργο θα καταρτίζεται και θα υλοποιείται εξατομικευμένο πρόγραμμα κατάρτισής του διάρκειας 3 ή 6 μηνών ανάλογα με το εκπαιδευτικό του υπόβαθρο και την προηγούμενη πείρα του σε σχέση με τη θέση εργασίας που θα τοποθετηθεί. Για την υλοποίηση του προγράμματος ετοιμάζεται πλάνο κατάρτισης το οποίο τυγχάνει της έγκρισης της ΑνΑΔ και διαλαμβάνει την οργανωμένη και συστηματική απόκτηση εργασιακής πείρας και πρακτικής κατάρτισης στην επιχείρηση/οργανισμό κάτω από την καθοδήγηση εκπαιδευτή.

Κατά την εφαρμογή του Σχεδίου θα επιδιώκεται ο σχεδιασμός προγραμμάτων κατάρτισης με βάση το περιεχόμενο Πρότυπων Επαγγελματικών Προσόντων που ορίζονται στο πλαίσιο του Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων, που έχει αναπτύξει η ΑνΑΔ, παρέχοντας με τον τρόπο αυτό ευκαιρίες απόκτησης αναγνωρισμένων προσόντων από τους συμμετέχοντες στα προγράμματα.

(γ) Δικαιούχοι του Σχεδίου

Δικαιούχοι της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι εργοδότες που δραστηριοποιούνται σε όλους τους τομείς της οικονομίας σε σχέση με την κατάρτιση των εργοδοτούμενων τους. Εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του Σχεδίου η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επίσης δεν μπορούν να λάβουν ενίσχυση τα αυτοτελώς εργαζόμενα άτομα για συμμετοχή τους σε προγράμματα κατάρτισης στο πλαίσιο του Σχεδίου.

(δ) Κριτήρια

Η διαδικασία είναι η εξής:

Στο πρώτο στάδιο το Τμήμα Εργασίας ενημερώνει ενδιαφερόμενους ανέργους και εργοδότες για τις πρόνοιες του Σχεδίου και παραπέμπει ανέργους σε επιχειρήσεις/οργανισμούς.

Ειδικότερα εξετάζει (i) δηλωθείσες κενές θέσεις εργασίας και (ii) κενές θέσεις που δημιουργούνται από την αντικατάσταση προσωρινά απασχολούμενου αλλοδαπού εργατικού δυναμικού από τρίτες χώρες και επιλέγει ανέργους τους οποίους παραπέμπει στους ενδιαφερόμενους εργοδότες με στόχο την απασχόληση και κατάρτιση στο πλαίσιο του Σχεδίου. Επίσης βοηθά τα ενδιαφερόμενα μέρη στη συμπλήρωση των σχετικών εντύπων αίτησης και των συνοδευτικών εγγράφων που απαιτούνται για συμμετοχή στο Σχέδιο.

Το δεύτερο στάδιο αφορά την υποβολή αίτησης για συμμετοχή στο Σχέδιο και λήψη απόφασης για έγκριση του προγράμματος.

Το Τμήμα Εργασίας διαβιβάζει στην ΑνΑΔ την αίτηση με όλα τα συνοδευτικά έγγραφα, στα οποία απαραίτητα επιβεβαιώνονται: α) η ύπαρξη κενής θέσης εργασίας ή θέσης για αντικατάσταση αλλοδαπών από τρίτες χώρες, β) ότι ο υποψήφιος ανήκει στην κατηγορία των ανέργων και γ) ότι ο εργοδότης δεν προέβη σε πλεονασμό μέσα στους 8 τελευταίους μήνες, στην ίδια επαρχία και στην ίδια επαγγελματική κατηγορία με αυτήν που ανήκει η προς πλήρωση θέση.

Ένα πρόγραμμα μπορεί να επιχορηγηθεί μέσω του Σχεδίου εφόσον υποβληθεί αίτηση από τον ενδιαφερόμενο εργοδότη και εξασφαλισθεί η έγκρισή του από την ΑνΑΔ πριν από την έναρξη εφαρμογής του.

Αίτηση εργοδότη για συμμετοχή στο Σχέδιο μπορεί να υποβληθεί ανά πάσα στιγμή πριν από τη σύναψη επίσημης εργασιακής σχέσης μεταξύ εργοδότη και ανέργου ή μέσα σε καθορισμένα χρονικά όρια, από την ημερομηνία πρόσληψης.

Η αίτηση του εργοδότη, στην οποία περιλαμβάνονται και τα στοιχεία του ανέργου, εξετάζεται από την ΑνΑΔ και διαπιστώνεται κατά πόσο πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζει το Σχέδιο.

Για το σκοπό αυτό αξιολογούνται τα στοιχεία που αναφέρονται ή/και επισυνάπτονται στην αίτηση του εργοδότη, καθώς και οι συμπληρωματικές πληροφορίες που λαμβάνονται μετά από τυχόν επί τόπου επίσκεψη ή/και γραπτώς, αναφορικά με την επιχείρηση/ οργανισμό, την ανάγκη για πρόσληψη και κατάρτιση ανέργου, τον άνεργο, το πρόγραμμα κατάρτισης και το κίνητρο της ενίσχυσης.

Οι βασικές προϋποθέσεις, που θα είναι εκ των προτέρων γνωστές στους αιτητές, είναι οι ακόλουθες:

- Η αίτηση να έχει διαβιβαστεί στην ΑνΑΔ από τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης και να συνοδεύεται από την απαραίτητη βεβαίωση και τα άλλα απαιτούμενα έγγραφα.
- Η αίτηση για έγκριση συμμετοχής στο Σχέδιο να υποβληθεί πριν από την έναρξη του προγράμματος κατάρτισης και να περιλαμβάνει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία για την επιχείρηση/ οργανισμό.
- Η διάθεση κατάλληλου εκπαιδευτή (υπεύθυνου στελέχους ή συνεργάτη του εργοδότη) που να καθοδηγεί και επιβλέπει την κατάρτιση του νεοπροσληφθέντος.
- Η επιχείρηση / οργανισμός που υποβάλλει την αίτηση να επωμίζεται τις δαπάνες κατάρτισης.

Επίσης το κοινοποιηθέν Σχέδιο προνοεί ότι θα πρέπει να μη βρίσκονται σε ισχύ διοικητικές κυρώσεις αποκλεισμού συνεργασίας με την Αρμόδια Αρχή της επιχείρησης/οργανισμού ή/και των συντελεστών παροχής κατάρτισης ή/και των υποψηφίων για συμμετοχή.

Νοούμενοι ότι ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις για συμμετοχή στο Σχέδιο, η ΑνΑΔ αποφασίζει την έγκριση της αίτησης και ενημερώνει τον εργοδότη αναφορικά με τη διάρκεια κατάρτισης (3 ή 6 μήνες), την περίοδο εφαρμογής, τον εκπαιδευτή και άλλες λεπτομέρειες του προγράμματος, τις υποχρεώσεις του εργοδότη και του νεοπροσληφθέντος, το ύψος της ενίσχυσης και τις προϋποθέσεις καταβολής της. Σε περίπτωση μη έγκρισης του προγράμματος, γνωστοποιούνται γραπτώς στον εργοδότη οι λόγοι απόρριψης της αίτησής του.

Το τρίτο στάδιο αφορά την υλοποίηση του προγράμματος κατάρτισης στη βάση προγραμματισμού / πλάνου κατάρτισης που συμφωνείται με την επιχείρηση / οργανισμό. Το πρόγραμμα διαλαμβάνει οργανωμένη απόκτηση εργασιακής πείρας και πρακτικής κατάρτισης στην επιχείρηση/οργανισμό που εργοδοτεί τον νεοπροσληφθέντα κατάρτιζόμενο, σύμφωνα με σχετικό προγραμματισμό και υπό την καθοδήγηση εκπαιδευτή (υπεύθυνου στελέχους ή συνεργάτη του εργοδότη), για προσαρμογή των γνώσεων και δεξιοτήτων στις συγκεκριμένες συνθήκες και τρόπο εργασίας του εργοδότη του. Η περίοδος πρακτικής κατάρτισης διαρκεί 3 μήνες αν ο άνεργος που θα προσληφθεί από την επιχείρηση/οργανισμό θα απασχοληθεί σε θέση εργασίας που είναι συναφής με τις μέχρι τότε γνώσεις και πείρα του. Σε διαφορετική περίπτωση, η περίοδος πρακτικής κατάρτισης είναι 6 μήνες.

ΤΜΗΜΑ Β

3652

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ 9ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2009

Καθόλη τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος, η ΑνΑΔ παρακολουθεί την υλοποίησή του και την πρόοδο του καταρτιζομένου, για διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της κατάρτισης και επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Κατά την υλοποίηση του προγράμματος, ο εργοδότης αναλαμβάνει υποχρεώσεις που αφορούν τα ακόλουθα:

- Την εργοδότηση του ανέργου στη θέση που δηλώθηκε στη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης και προσυμφωνήθηκε στις προδιαγραφές κατάρτισης.
- Την εφαρμογή του προγράμματος απόκτησης εργασιακής πείρας και πρακτικής κατάρτισης του καταρτιζομένου μέσα στην επιχείρηση/οργανισμό, σύμφωνα με τον προγραμματισμό / πλάνο κατάρτισης.
- Τη διάθεση για ολοκλήρωση τη διάρκεια της πρακτικής κατάρτισης στελέχους ή συνεργάτη του, κατάλληλου για την καθοδήγηση και παρακολούθηση του καταρτιζομένου.
- Την καταβολή των νενομισμένων εισφορών για τον καταρτιζόμενο στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και σε άλλα Ταμεία/ Σχέδια σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
- Τη γραπτή ενημέρωση της ΑνΑΔ σε περίπτωση που, για οποιονδήποτε λόγο, δε θα εφαρμοστεί το πρόγραμμα καθώς και για αλλαγές που επιβάλλονται για σοβαρούς λόγους και να εξασφαλίσει την έγκρισή τους πριν αυτές τεθούν σε ισχύ.
- Τη γραπτή ενημέρωση της ΑνΑΔ για ενδεχόμενη πρόθεση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου μέρους να διακόψει τη συμμετοχή του στο Σχέδιο.
- Την ελεύθερη πρόσβαση στο χώρο εφαρμογής του προγράμματος, σε λειτουργούς της ΑνΑΔ, ή/και σε εντεταλμένους συνεργάτες της, για σκοπούς ελέγχου και αξιολόγησης της εφαρμογής του και για διασφάλιση της πιστής τήρησης των συμφωνηθέντων και των όρων του Σχεδίου.

Το τέταρτο στάδιο αφορά την καταβολή του χορηγήματος η οποία γίνεται με την ολοκλήρωση του προγράμματος, για προγράμματα που διαρκούν 3 μήνες και σε δυο δόσεις για τα προγράμματα που διαρκούν 6 μήνες (η πρώτη δόση θα καταβάλλεται με τη λήξη του πρώτου τριμήνου και η δεύτερη με την ολοκλήρωση του προγράμματος).

Για να γίνει δυνατή η καταβολή χορηγήματος θα πρέπει να ικανοποιούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Υποβολή της αίτησης για καταβολή χορηγήματος και όλων των απαραίτητων δικαιολογητικών μέσα στο καθορισθέν χρονικό πλαίσιο.
- Επιτυχής εφαρμογή του προγράμματος σύμφωνα με το εγκριθέν πλάνο κατάρτισης.
- Τήρηση από τον εργοδότη των υποχρεώσεων του κατά την υλοποίηση του προγράμματος.

Για ενημέρωση όλων των εργοδοτών θα εκδοθεί από την ΑνΑΔ Οδηγός που θα περιγράφει αναλυτικά την πολιτική, τις διαδικασίες καθώς και τα κριτήρια/προϋποθέσεις έγκρισης και επιχορήγησης προγραμμάτων κατάρτισης στα πλαίσια του Σχεδίου. Οι πληροφορίες αυτές θα είναι διαθέσιμες σε κάθε ενδιαφερόμενο και θα βρίσκονται επίσης στην ιστοσελίδα της ΑνΑΔ στο διαδίκτυο.

(ε) Διάρκεια κοινοποιηθέντος Σχεδίου

Το Σχέδιο θα τεθεί σε ισχύ αρχικά για την περίοδο από 01.10.2009 μέχρι 31.12.2010 και θα τύχει επανεξέτασης ανάλογα με τις ανάγκες που θα υφίστανται τότε.

Η ΑνΑΔ, σε συνεννόηση με τη Σύμπραξη, δύναται να τερματίσει τη λειτουργία του Σχεδίου πριν από την προβλεπόμενη ημερομηνία λήξης του και να ενημερώσει σχετικά τον Έφορο και τους δικαιούχους εργοδότες.

(ς) Επιλέξιμες δαπάνες και ένταση της ενίσχυσης

Οι επιλέξιμες δαπάνες του Σχεδίου είναι:

- (α) Κόστος προσωπικού εκπαιδευτή: Το κόστος προσωπικού του εκπαιδευτή / υπεύθυνου στελέχους ή συνεργάτη του εργοδότη που καθοδηγεί και επιβλέπει την κατάρτιση του ατόμου.
- (β) Λοιπές τρέχουσες δαπάνες: Το κόστος για υλικά και εφόδια που σχετίζονται άμεσα με το πρόγραμμα κατάρτισης.
- (γ) Κόστος προσωπικού του καταρτιζομένου (νεοπροσληφθέντος ανέργου) μέχρι του ποσού των συνολικών λοιπών επιλέξιμων δαπανών που αναφέρονται στα στοιχεία (α) και (β) πιο πάνω. Όσον αφορά το κόστος προσωπικού του καταρτιζομένου, λαμβάνονται υπόψη μόνον οι ώρες κατά τις οποίες συμμετείχε στην κατάρτιση μέσα στην επιχείρηση, αφού αφαιρεθούν οι τυχόν ώρες παραγωγικής εργασίας.

Ο δικαιούχος εργοδότης θα δηλώνει τις επιλέξιμες δαπάνες που υφίσταται στη βάση των οποίων θα γίνεται ο υπολογισμός της επιχορήγησης.

Οι επιλέξιμες δαπάνες που υφίσταται ο εργοδότης για κάθε ενισχυόμενο πρόγραμμα θα τεκμηριώνονται εγγράφως με διαφανή και αναλυτικό τρόπο.

(ζ) Εντάσεις ενίσχυσης

Οι εντάσεις της ενίσχυσης, οι οποίες αφορούν γενική επαγγελματική κατάρτιση, έχουν ως εξής:

- 60% για μεγάλες επιχειρήσεις,
- 70% για μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις,
- 80% για μικρές επιχειρήσεις.

Το χορήγημα θα μπορεί να καλύψει δαπάνες κατάρτισης που επωμίζεται ο εργοδότης μέχρι του ποσοστού που προβλέπουν οι πιο πάνω εντάσεις ενίσχυσης, νοουμένου ότι δε θα υπερβαίνει τα ανώτατα ποσά επιχορήγησης που καθορίζει η ΑνΑΔ.

Η ΑνΑΔ θα απορρίπτει αιτήσεις για κατάρτιση που δεν εμπίπτουν στον ορισμό «γενική επαγγελματική κατάρτιση».

Οι ακόλουθες περιπτώσεις, οι οποίες δε συνιστούν κρατική ενίσχυση, σύμφωνα με το άρθρο 2 των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι (Αρ. 2) του 2007, εντάσσονται στο Σχέδιο και παραχωρείται απ' ευθείας ενίσχυση ύψους μέχρι 80% χωρίς να διενεργείται οποιοσδήποτε έλεγχος για το μέγεθός τους, όταν:

- (i) Ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εργοδότης, ο οποίος δε συνιστά επιχείρηση, δηλαδή δεν ασκεί οικονομική δραστηριότητα.
- (ii) Ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εργοδότης, ο οποίος συνιστά επιχείρηση, αλλά ασκεί τέτοιες δραστηριότητες οι οποίες δε νοθεύουν τον ανταγωνισμό σε βαθμό που να επηρεάζονται οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές.

Η ΑνΑΔ μπορεί να προκαθορίζει ανώτατα ποσά επιχορήγησης, τα οποία θα ισχύουν χωρίς διάκριση για όλους τους δικαιούχους για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, η οποία θα προκαθορίζεται. Τα ανώτατα αυτά ποσά θα δημοσιοποιούνται εκ των προτέρων.

Η ενίσχυση θα χορηγείται για μεν τα προγράμματα που διαρκούν 3 μήνες με την ολοκλήρωση του προγράμματος, για δε τα προγράμματα που διαρκούν 6 μήνες σε 2 δόσεις (η πρώτη δόση θα καταβάλλεται με τη λήξη του πρώτου τριμήνου και η δεύτερη δόση με την ολοκλήρωση του προγράμματος).

Από την καταβολή κρατικών ενισχύσεων που προνοεί το Σχέδιο εξαιρούνται οι ακόλουθες περιπτώσεις:

- (i) Αποκλείεται ρητά η καταβολή μεμονωμένης ενίσχυσης υπέρ επιχείρησης που αποτελεί αντικείμενο εκκρεμώσας διαταγής ανάκτησης μετά από προηγούμενη απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (εφεξής η «Επιτροπή») με την οποία ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.
- (ii) Ενισχύσεις σε προβληματικές επιχειρήσεις, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 800/2008 της Επιτροπής της 6^{ης} Αυγούστου 2008, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των Άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (εφεξής η «Συνθήκη ΕΚ») (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής κατά Κατηγορία)¹ (εφεξής ο «Κανονισμός 800/2008»).

(η) Χαρακτήρας κινήτρου

Στο πλαίσιο του Σχεδίου θα καταβάλλονται ενισχύσεις που έχουν χαρακτήρα κινήτρου, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 800/2008. Όσον αφορά ενισχύσεις οι οποίες χορηγούνται σε Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (εφεξής «ΜΜΕ»), το κίνητρο αυτό θα θεωρείται ότι υπάρχει όταν, πριν από την έναρξη των δραστηριοτήτων που συνδέονται με την εφαρμογή του ενισχυόμενου προγράμματος, η δικαιούχος ΜΜΕ έχει υποβάλει στην Αρμόδια Αρχή αίτηση για ενίσχυση/ αίτηση για συμμετοχή στο Σχέδιο.

Όσον αφορά ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις, πρόσθετα από τους όρους που ισχύουν για τις ΜΜΕ, η Αρμόδια Αρχή θα ελέγχει, πριν χορηγήσει τις εν λόγω μεμονωμένες ενισχύσεις, ότι τα έγγραφα που ετοίμασε ο δικαιούχος αποδεικνύουν το χαρακτήρα κινήτρου των ενισχύσεων βάσει ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα κριτήρια:

- (i) Ουσιώδη αύξηση του μεγέθους του προγράμματος ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης.
- (ii) Ουσιώδη αύξηση του πεδίου εφαρμογής του προγράμματος ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης.
- (iii) Ουσιώδη αύξηση του συνολικού ποσού που δαπανά ο δικαιούχος για το πρόγραμμα ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης.
- (iv) Ουσιώδη αύξηση της ταχύτητας ολοκλήρωσης του προγράμματος.

¹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 214 της 09.08.2008, σ.3.

Ο ορισμός των ΜΜΕ βασίζεται στον ορισμό της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ της 6^{ης} Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων².

(θ) Επιστροφή ενίσχυσης – ποινές

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι δικαιούχος δεν έχει τηρήσει τους όρους χορήγησης της ενίσχυσης ζητείται η επιστροφή των ποσών που χορηγήθηκαν σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Νόμου.

(ι) Προϋπολογισμός του κοινοποιηθέντος Σχεδίου:

Για κατάρτιση 500 ατόμων σε επιχειρήσεις/οργανισμούς, θα απαιτηθεί δαπάνη υπολογιζόμενου ύψους €3.120.000.

(ια) Σώρευση

Οι ενισχύσεις που χορηγούνται από το Σχέδιο: (α) Μπορούν να σωρευθούν με οποιοσδήποτε άλλες ενισχύσεις που εξαιρούνται βάσει του Κανονισμού 800/2008 εφόσον τα εν λόγω μέτρα ενίσχυσης αφορούν διαφορετικές προσδιορισμένες επιλέξιμες δαπάνες. (β) Δεν μπορούν να σωρευθούν με άλλες ενισχύσεις που εξαιρούνται δυνάμει του Κανονισμού 800/2008 ή ενισχύσεις de minimis που πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 της Επιτροπής, της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2006, για την εφαρμογή των Άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας³ ούτε με άλλη κοινοτική χρηματοδότηση που αφορά τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες – που αλληλεπικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει – αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε ένταση ενίσχυσης που υπερβαίνει τις προβλεπόμενες από το Σχέδιο εντάσεις ενίσχυσης.

(ιβ) Νομική βάση

- 1) Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑνΑΔ.
- 2) Ο περί Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Νόμος (Νόμος 125(Ι) του 1999, άρθρο 21), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Νόμο Αρ. 21 (Ι) του 2007.
- 3) Το Σχέδιο βασίζεται επίσης στον Κανονισμό 800/2008.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

(α) Βάσει του άρθρου 9Α (α) του Νόμου, ο Έφορος αξιολογεί και εγκρίνει, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 10, τις ενισχύσεις που χορηγούνται στη Δημοκρατία, κατ' εφαρμογή των κανονισμών για την εξαίρεση ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο Άρθρο 88 παράγραφος 3 της Συνθήκης ΕΚ που έχουν εκδοθεί ή θα εκδοθούν από την Επιτροπή δυνάμει των άρθρων 1 και 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98⁴. Επίσης, το άρθρο 10 του πιο πάνω Νόμου προνοεί ότι η Αρμόδια Αρχή, πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας έγκρισης κρατικής ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 9Α (α), κοινοποιεί προσχέδιο τη, εν λόγω ενίσχυσης στον Έφορο σε κατάλληλο έντυπο.

Κατ' εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98 έχει εκδοθεί ο Κανονισμός 800/2008, με τον οποίο ορισμένες κατηγορίες ενισχύσεων κηρύσσονται συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των Άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ⁵.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, «κρατική ενίσχυση» σημαίνει κάθε μέτρο το οποίο πληροί όλα τα κριτήρια που καθορίζονται στο Άρθρο 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ.

Το Άρθρο 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ αναφέρει ότι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από το κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν η Συνθήκη ΕΚ ορίζει άλλως.

(β) Τα ακόλουθα μέρη του κοινοποιηθέντος Σχεδίου δε συνιστούν κρατική ενίσχυση:

- i) όταν δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εργοδότης ο οποίος δε συνιστά επιχείρηση. Σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις, «επιχείρηση» είναι κάθε φορέας ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του⁶. Με τη σειρά της η «οικονομική δραστηριότητα» είναι η προσφορά αγαθών και υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά⁷. Η Αρμόδια Αρχή είναι υπεύθυνη να εξετάζει κατά πόσο ο δικαιούχος δε συνιστά μεν επιχείρηση αλλά αιτείται επιδότηση που σχετίζεται άμεσα με την ανάπτυξη συγκεκριμένων οικονομικών δραστηριοτήτων και επομένως θα θεωρείται, για τις δραστηριότητες αυτές, ως επιχείρηση.

² Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 124 της 20.05.2003, σ. 36.

³ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 379 της 28.12.2006, σ. 5.

⁴ Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L142 της 14.05.98, σ. 1.

⁵ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L214 της 09.08.2008, σ. 3.

⁶ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής «ΔΕΚ») της 23^{ης} Απριλίου 1991, C 41/90, (Hofner and Elsen), Συλλογή 1991.

⁷ Απόφαση ΔΕΚ της 18^{ης} Ιουνίου 1988 στην Υπόθεση C-35/96, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1998.

- ii) όταν δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εργοδότης ο οποίος συνιστά μεν επιχείρηση αλλά ασκεί τέτοιες δραστηριότητες οι οποίες δε νοθεύουν τον ανταγωνισμό σε βαθμό που να επηρεάζονται οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές.

Σε περίπτωση που η Αρχή διατηρεί αμφιβολίες εάν ένας δικαιούχος συνιστά επιχείρηση ή όχι ή κατά πόσο η ενίσχυση προς μια επιχείρηση δυνατό να επηρεάσει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, τότε θα πρέπει να απευθύνεται στον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων για διευκρινίσεις.

(γ) Το υπόλοιπο μέρος του κοινοποιηθέντος Σχεδίου συνιστά κρατική ενίσχυση, διότι ικανοποιεί σωρευτικά τα κριτήρια του Άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ:

- (i) Χορηγείται έμμεσα από το Δημόσιο διότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση παρέχεται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου η οποία αποτελεί νομικό πρόσωπο δημόσιου δικαίου που διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο που ορίζει και παύει το Υπουργικό Συμβούλιο. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, Δημόσιο σημαίνει το Κράτος, τους Δήμους και τις Κοινότητες.
- (ii) η επιχορήγηση που παρέχεται στις δικαιούχους επιχειρήσεις (δικαιούχοι του Σχεδίου 2(γ) ανωτέρω) συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο οι αποδέκτριες επιχειρήσεις δε θα είχαν λάβει υπό τις κανονικές συνθήκες της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.
- (iii) συνιστά ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής, δηλαδή έχει επιλεκτικό χαρακτήρα λόγω του ότι εφαρμόζεται με μια διαδικασία υποβολής αιτήσεων, καθορισμού κριτηρίων συμμετοχής, αξιολόγησης των αιτήσεων από την ΑνΑΔ, έγκρισης και ελέγχου της υλοποίησης των δραστηριοτήτων που επιχορηγούνται. Επίσης η επιχορήγηση δε δίδεται γενικά σε όλες τις επιχειρήσεις αλλά περιορίζεται στις επιχειρήσεις που εργοδοτούν υπαλλήλους, εξαιρώντας έτσι τους αυτοεργοδοτούμενους, και οι οποίες έχουν κοινές ανάγκες σε συγκεκριμένο θεματικό αντικείμενο και πληρούν τους όρους και προϋποθέσεις που θέτει το κοινοποιηθέν Σχέδιο. Οι προϋποθέσεις που τίθενται για καταβολή της ενίσχυσης, όσο και αν είναι ορθές από την άποψη της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου, αποτελούν κριτήρια επιλεκτικής χορήγησης της ενίσχυσης. Συνιστά στοιχείο επιλεκτικότητας η «διακριτική ευχέρεια» της ΑνΑΔ να επιλέξει με ποικίλους τρόπους τους δικαιούχους της ενίσχυσης. Η αίτηση που υποβάλλει ο δικαιούχος εξετάζεται προηγουμένως από την ΑνΑΔ, η οποία, μετά τη διενέργεια της εξέτασης, ενδέχεται, κατά περίπτωση, να χορηγήσει την ενίσχυση. Για να κριθεί ένα μέτρο ως «γενικού χαρακτήρα», δηλαδή ως μη επιλεκτικό, θα πρέπει το σύστημα να λειτουργεί αυτόματα, δηλαδή η ΑνΑΔ να μη διαθέτει διακριτική ευχέρεια⁸.
- (iv) επειδή το κοινοποιηθέν Σχέδιο επιτρέπει τη χορήγηση ενισχύσεων στις δικαιούχους επιχειρήσεις (2(γ) ανωτέρω) και επειδή οι ενισχύσεις αποτελούν πλεονέκτημα προς αυτές, γι' αυτό το μέτρο είναι σε θέση να νοθεύσει τον ανταγωνισμό τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και στις αγορές των άλλων χωρών, καθότι μεγάλος αριθμός δικαιούχων εμπλέκονται σε δραστηριότητες που αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών.
- (δ) Το κοινοποιηθέν Σχέδιο βασίζεται στον Κανονισμό 800/2008, ο οποίος, μεταξύ άλλων, αφορά ενισχύσεις για επαγγελματική εκπαίδευση. Σύμφωνα με το άρθρο 3(1) του Κανονισμού 800/2008, τα καθεστώτα ενισχύσεων που πληρούν τις προϋποθέσεις του κεφαλαίου I καθώς και τις σχετικές διατάξεις του κεφαλαίου II του Κανονισμού αυτού, συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του Άρθρου 87 παράγραφος 3 της Συνθήκης ΕΚ και απαλλάσσονται της υποχρέωσης προς κοινοποίηση που προβλέπεται από το Άρθρο 88 παράγραφος 3 της Συνθήκης ΕΚ εφόσον:
- κάθε μεμονωμένη ενίσχυση που χορηγείται βάσει των εν λόγω καθεστώτων πληροί όλες τις προϋποθέσεις του Κανονισμού
 - το καθεστώς περιέχει ρητή παραπομπή στον Κανονισμό, με αναφορά του τίτλου και των στοιχείων δημοσίευσης του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Σχέδιο περιέχει ρητή παραπομπή στον Κανονισμό 800/2008 σύμφωνα με το άρθρο 3(1)(α). Η αξιολόγηση του Εφόρου, η οποία ακολουθεί, εξετάζει κατά πόσο το κοινοποιηθέν Σχέδιο πληροί όλες τις προϋποθέσεις του ως άνω Κανονισμού, οπότε η θετική έκβαση της αξιολόγησης συνεπάγεται ικανοποίηση του άρθρου 3(1) του Κανονισμού αυτού.

Οι πρόνοιες του Σχεδίου για αποκλεισμό από την καταβολή των ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που αποτελούν αντικείμενο εκκρεμούσας διαταγής ανάκτησης καθώς και σε προβληματικές επιχειρήσεις είναι στα πλαίσια του άρθρου 1 του Κανονισμού 800/2008.

Οι πρόνοιες του Σχεδίου σχετικά με το χαρακτήρα κινήτρου για καταβολή των ενισχύσεων σε ΜΜΕ και μεγάλες επιχειρήσεις ανταποκρίνονται πλήρως στις πρόνοιες του άρθρου 8 του Κανονισμού 800/2008.

Οι περιορισμοί που θέτει το Σχέδιο για τη σώρευση ενισχύσεων είναι στα πλαίσια του άρθρου 7 του Κανονισμού 800/2008.

Το Σχέδιο επίσης παραπέμπει στη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ της 6^{ης} Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων, η οποία περιέχεται στο Παράρτημα I του Κανονισμού

⁸ Απόφαση ΔΕΚ της 13^{ης} Φεβρουαρίου 2003, C – 409/00, (Βασιλείο της Ισπανίας κατά Επιτροπής) Συλλογή 2003. Απόφαση του Πρωτοδικείου της 21^{ης} Οκτωβρίου 2004, Τα-36/04 (Lenzing), Συλλογή 2004. Απόφαση της Επιτροπής της 11^{ης} Ιουλίου 2001, 2002/893/ΕΚ, L 314, 18.11.2002.

800/2008. Η Σύσταση υιοθετείται πλήρως και ως εκ τούτου το μέγεθος των επιχειρήσεων θα αξιολογείται ορθά.

Η πρόνοια του Σχεδίου για παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων οι οποίες δεν αφορούν αποκλειστικά στην ενισχυόμενη επιχείρηση/ οργανισμό αλλά είναι μεταβιβάσιμες σε άλλες επιχειρήσεις / οργανισμούς, στον ίδιο κλάδο ή/και σε άλλους κλάδους/ τομείς της οικονομίας, ανταποκρίνεται πλήρως στην έννοια της «γενικής επαγγελματικής εκπαίδευσης» κατ' εφαρμογή του άρθρου 38 του Κανονισμού 800/2008. Το άρθρο 38 (2) του Κανονισμού αυτού ορίζει τη «γενική επαγγελματική εκπαίδευση» ως την εκπαίδευση που περιλαμβάνει διδασκαλία η οποία δεν αφορά αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο την τρέχουσα ή τη μελλοντική θέση του εργαζομένου στην ενισχυόμενη επιχείρηση, αλλά του παρέχει προσόντα τα οποία είναι μεταβιβάσιμα σε άλλες επιχειρήσεις ή άλλους τομείς απασχόλησης.

Οι επιλέξιμες δαπάνες που καθορίζει το κοινοποιηθέν Σχέδιο εμπίπτουν στις επιτρεπόμενες επιλέξιμες δαπάνες με βάση το άρθρο 39 (4) του Κανονισμού 800/2008.

Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις για επαγγελματική εκπαίδευση παρατίθενται στο ΤΜΗΜΑ 8 «Ενισχύσεις για επαγγελματική εκπαίδευση» του Κανονισμού 800/2008 το οποίο προβλέπει ότι, όταν χορηγούνται ενισχύσεις για την παροχή γενικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, η έντασή τους δεν υπερβαίνει το 60 % των επιλέξιμων δαπανών. Ωστόσο, η ένταση της ενίσχυσης δύναται να αυξηθεί μέχρι το 80% των επιλέξιμων δαπανών κατ' ανώτατο όριο ως εξής: κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες εφόσον η ενίσχυση χορηγείται σε μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις και κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες εάν χορηγείται σε μικρές επιχειρήσεις. Οι ανώτατες εντάσεις ενισχύσεων στο κοινοποιηθέν Σχέδιο είναι μέσα στα πλαίσια τα οποία θέτει το άρθρο 39 του Κανονισμού 800/2008.

Η διάρκεια του Σχεδίου είναι μέσα στα πλαίσια τα οποία θέτουν τα άρθρα 44(3) και 45 του Κανονισμού 800/2008.

Όσον αφορά τη συνεργασία άλλων σχετικών φορέων, όπως εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων και επαγγελματικών φορέων, κατά την εφαρμογή του Σχεδίου ο ρόλος τους θα είναι κυρίως συμβουλευτικός και θα συμβάλουν στην προβολή του Σχεδίου. Η ΑνΑΔ, ως συντονιστής της σύμπραξης, θα διασφαλίζει ότι σε περίπτωση που καταβληθεί στους πιο πάνω φορείς αποζημίωση αυτή δε θα υπερβαίνει τις τιμές της αγοράς, δηλ. δε θα παρέχει υπεραποζημίωση.

Με βάση τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 994/98 και τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 800/2008 της Επιτροπής της 6^{ης} Αυγούστου 2008, κρίθηκε πως το κοινοποιηθέν Σχέδιο πληροί όλες τις προϋποθέσεις και ως εκ τούτου μπορεί να εγκριθεί. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 9 του Κανονισμού 800/2008, κατά την έναρξη εφαρμογής του Σχεδίου, η Αρμόδια Αρχή θα πρέπει να δημοσιεύσει το πλήρες κείμενο του κοινοποιηθέντος Σχεδίου στο Διαδίκτυο έως το πέρας της περιόδου ισχύος του Σχεδίου και να κοινοποιήσει στην Επιτροπή τη διεύθυνση δημοσίευσής του.

4. ΑΠΟΦΑΣΗ:

Για τους λόγους αυτούς,

Ο ΕΦΟΡΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΩΣ ΕΞΗΣ:

- A. Το κοινοποιηθέν καθεστώς ενισχύσεων με τίτλο «Έκτακτο Σχέδιο Στήριξης της Απασχόλησης με Εξατομικευμένη Κατάρτιση Ανέργων στις Επιχειρήσεις» κατά το μέρος του το οποίο αφορά δικαιούχους οι οποίοι δε συνιστούν επιχείρηση ή δικαιούχους οι οποίοι συνιστούν μεν επιχείρηση αλλά ασκούν τέτοιες δραστηριότητες οι οποίες δε νοθεύουν τον ανταγωνισμό σε βαθμό που να επηρεάζονται οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές δε συνιστά κρατική ενίσχυση καθώς δεν πληροί σωρευτικά όλες τις προϋποθέσεις του Άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ.
- B. Το υπόλοιπο μέρος του κοινοποιηθέντος Σχεδίου πληροί σωρευτικά όλες τις προϋποθέσεις του Άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ και ως εκ τούτου συνιστά κρατική ενίσχυση.
- Γ. Το Σχέδιο είναι συμβατό με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 800/2008 της Επιτροπής, της 6^{ης} Αυγούστου 2008, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των Άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής κατά Κατηγορία) και εγκρίνεται από τον Έφορο βάσει του άρθρου 9Α (α) του Νόμου. Ως εκ τούτου, εκδίδεται θετική απόφαση.
- Δ. Η ΑνΑΔ θα διασφαλίσει ότι σε περίπτωση που καταβληθεί σε φορείς του Σχεδίου αποζημίωση για τις παρεχόμενες από αυτούς υπηρεσίες αυτή δε θα υπερβαίνει τις τιμές της αγοράς, δηλ. δε θα παρέχει υπεραποζημίωση.
- Ε. Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, ως Αρμόδια Αρχή.

(Χρίστος Ανδρέου)

Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων

Λευκωσία, 30 Σεπτεμβρίου 2009.

Ε.Ε.Κ.Ε. 25.06.002.313 (771.2.1.2.1.1.12)